

Biometaani ja transpordisektori nõukoda: Elering

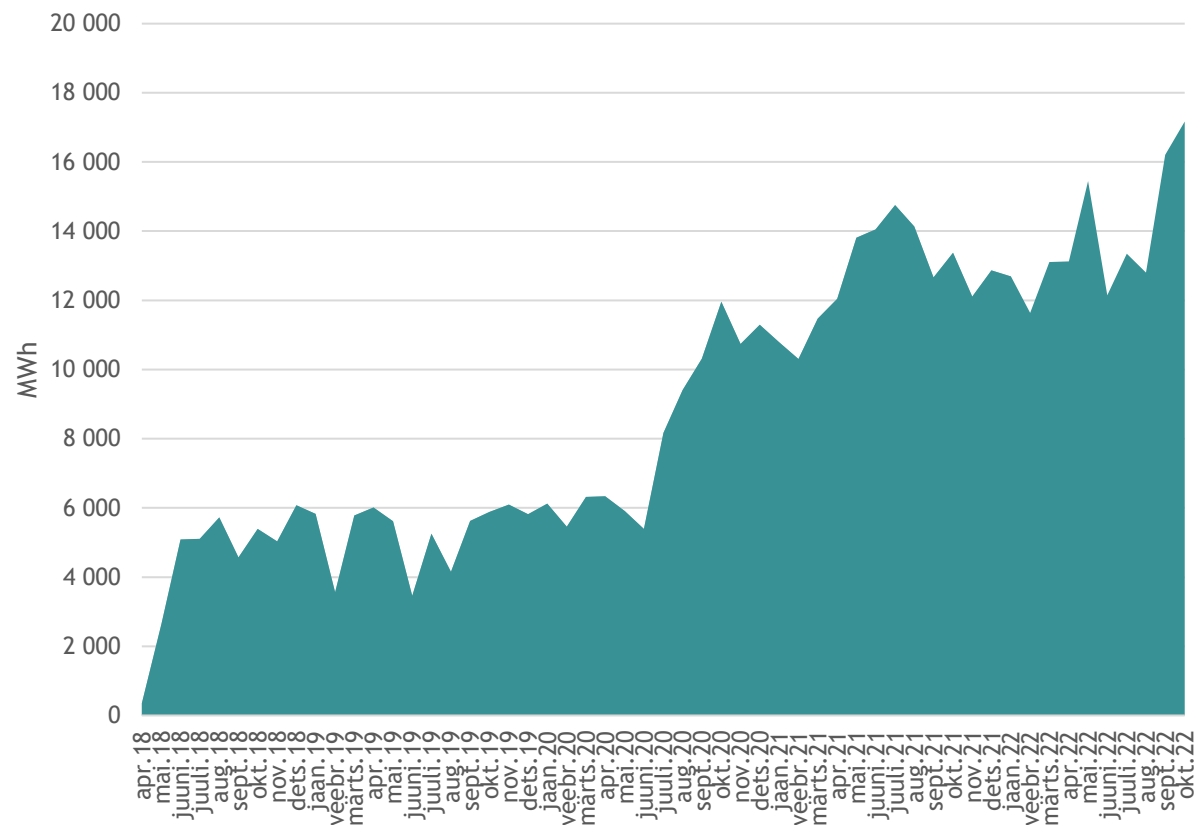
Kadri-Liis Rehtla
Taastuvenergia projektijuht
Elering AS
24.11.2022

Teemad

- Biometaanituru ülevaade
- Biometaaniregister - päritolutunnistuse väljastamise, võõrandamise ja kustutamise kord ning päritolutunnistuse taotlemisel esitatava teabe koosseis
- Toetus ja päritolutunnistused
- Biometaani päritolutunnistuste piiriülese ülekande võimaluse loomine AIB kaudu
- Imporditud biometaaniga taastuvkütuste tarnekoostuste täitmine
- 2022. aasta elektrienergia transpordistatistika
- Transpordielektri arvelevõtmine
- Transpordistatistika kauplemisplatvormi arendused
- REGATRACE projekti kokkuvõte

Toodetud biometaani kogused

- Hetkel 6 biometaani tootjat.
- Kogused aastate lõikes:
 - 2018: 39 993 MWh
 - 2019: 63 080 MWh
 - 2020: 97 408 MWh
 - 2021: 152 352 MWh
 - 2022: 137 662 MWh (10 kuud)

Biometaanitootmise tegevustoetus

- Majandus- ja taristuministri 13.09.2017. a määrus nr 50 „Biometaanituru arendamise toetamise toetuse kasutamise tingimused ja kord“ raames.
- Meetme kogumaht: 38 489 000 €
- Kasutada olevate vahendite maht võrdub otseselt heitkoguse ühikute müügi enampakkumisel saadud tegeliku tuluga.

Välja makstud toetuste kogusumma (€)	25 274 290,11
Meetme jääk hetkeseisuga (€)	11 835 053,22

Biometaaniregister - päritolutunnistuste määrus

Majandus- ja taristuministri 13.09.2022. a määrus nr 69

„Päritolutunnistuse väljastamise, võõrandamise ja kustutamise kord ning päritolutunnistuse taotlemisel esitatava teabe koosseis“:

- § 2 lõige 6: Biometaani kogus, mille tarbimist tõendatakse päritolutunnistustega, peab olema mõõdetud mõõteseaduse § 5 lõikes 1 toodud nõuetele vastavalt. Tarbitud gaasi mõõteandmed edastatakse Eleringi gaasi andmelattu vastavalt gaasituru toimimise võrgueeskirja §-s 16 sätestatule.
- § 2 lõige 7: Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi arvestuses toimub biometaani tarbimise tõendamine vaid päritolutunnistuste kaudu.

Biometaaniregister - päritolutunnistuste määrus

- § 3 lõige 6: Biometaani päritolutunnistus väljastatakse, kui mõõteandmed on edastatud Eleringi gaasi andmelattu vastavalt gaasituru toimimise võrgueeskirja §-s 16 sätestatule.
- § 4 lõige 2: Päritolutunnistuse võõrandamiseks Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriiki kantakse päritolutunnistus elektrooniliselt üle teise riigi vastavasse registrisse.

§ 16. Andmete esitamine andmevahetusplatvormile

(1) Võrguettevõtja edastab vastavalt andmevahetusplatvormi tehnilisele juhendile andmevahetusplatvormile iga oma mõõtepunkti kohta järgmised andmed:

- 1) käesoleva määruse §-s 14 nimetatud mõõtepunkti tehnilised andmed;
- 2) võrgulepingu puhul võrgu kasutamise lepingu sõlminud turuosalise äriregistri kood või füüsilise isiku puhul isikukood, isiku- või äriregistri koodita isikul muu unikaalne dokumendinumbr;
- 3) muudatused varem edastatud andmetes;
- 4) bilansiperioodide põhised või tundide lõikes mõõteandmed kuupmeetrites ja kilovatt-tundides;
- 5) tarbija kuulumise kohta maagaasiseaduse § 6¹ lõikes 1 nimetatud tarbijarühma.

[RT I, 16.09.2022, 5 - jõust. 19.09.2022]

(2) Avatud tarnija edastab andmevahetusplatvormile andmed selle turuosalise gaasimüügi lepingu kehtivusaja kohta, kellele ta avatud tarne teenust osutab.

(3) Võrguettevõtja edastab andmevahetusplatvormile mõõteandmed nende mõõtepunktide kaupa, kus mõõtmine toimub kauglugemisseadmega, igal tööpäeval kella 13.00-ks:

- 1) jooksva kuu eelmistel bilansiperioodidel võrgust võetud gaasi koguse kohta;
- 2) jooksva kuu eelmistel bilansiperioodidel võrku antud gaasi koguse kohta.

(4) Võrguettevõtja edastab andmevahetusplatvormile mõõtepunktide kaupa lõplikud mõõteandmed gaasi koguste kohta iga kuu seitsmendaks kuupäevaks:

- 1) eelmise kuu bilansiperioodidel võrgust võetud gaasi kogus;
- 2) eelmise kuu bilansiperioodidel võrku antud gaasi kogus.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3–4 nimetatud gaasi kogused esitatakse andmevahetusplatvormile nii kuupmeetrites kui ka kilovatt-tundides.

(6) Bilansiportfelli mõõtepunktide tarbimisandmete prognoosimiseks saab avatud tarnija viimase 12 kuu mõõteandmed andmevahetusplatvormilt.

Gaasituru toimimise võrgueeskirja § 16

Toetus ja päritolutunnistused

Energiamaajanduse korralduse seaduse § 32¹⁰ lõiked 10 ja 11:

- Kui pärast 2022. aasta 15. juunit antakse tootmiseseadmele riigipoolset investeeringutoetust või tehakse tootmiseseadme suhtes otsus toetusperioodi alustamise kohta, väljastatakse selle tootmiseseadme toodangu kohta päritolutunnistused süsteemihaldaja kontole, välja arvatud juhul, kui:
 1. kõnealuse toetuse väljamaksmisel arvatakse päritolutunnistuste tulu toetusest riigiabi andmise reegleid järgides maha;
 2. saadud toetus ja päritolutunnistuste tulu tasaarveldatakse;
 3. toetuse saaja on selgitatud välja vähempakkumise korras.
- Tootmiseseadmele antud investeeringutoetuse ja päritolutunnistuste tulu tasaarveldamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Biometaani päritolutunnistuste piiriülese ülekande võimaluse loomine AIB kaudu

- AIB haldab päritolutunnistuste keskset elektroonilist registrit (AIB *hub*), mis hõlbustab riikidevahelist päritolutunnistustega kauplemist ning edendab standardiseeritud Euroopa-ülest päritolutunnistuste reeglistikku (The European Energy Certificate System ehk EECS).
- AIB loob sarnaselt elektri *hub*'ile gaasi *hub*'i.
- Elering kavatses AIB keskset registrit kasutada ka gaasi päritolutunnistuste piiriüleseks ülekandeks.

Imporditud biometaaniga taastuvkütuste tarnekohustuste täitmine

1. Vedelkütuse seaduse § 2 lõige 1 punkt 9¹: biometaani lõpptarbimisse andmine on päritolutunnistuse alusel biometaani maantee- või raudteetranspordis kasutusse andmine.
2. Vedelkütuse seaduse § 2¹ lõige 4³ reguleerib Euroopa Liidu teisest liikmesriigist pärit ja Eestis transporditarbimisse antud biometaani arvessevõtmist taastuvkütuste tarnekohustuste täitmisel:

(4³) Lõpptarbimisse antud Euroopa Liidu teisest liikmesriigist pärit biometaani võetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmisel arvesse, kui on täidetud järgmised nõuded:

- 1) biometaan on jõudnud füüsiliselt tarnijani;
- 2) lähteriigi biometaani tootjal ja sihtriigi tarbimisse andjal on sõlmitud biometaani tarneleping;
- 3) biometaani tootmiseks ei ole liikmesriik riigiabi andnud;
- 4) lähteriigi energiabilansist on Eestisse edastatud biometaani kogus välja arvatud.

[RT I, 18.05.2022, 1 - jõust. 28.05.2022]

- Rakenduspraktika hetkel veel puudub.

2022. aasta transpordistatistika

- Biometaani tarbimise tõendamise, maanteetranspordis tarbimisse antud elektrienergia arvelevõtmine ning transpordistatistika võõrandamine toimuvad ainult Eleringi kauplemisplatvormil.
- Vastavad andmed liiguvad elektrooniliselt laadimisoperaatori Keskkonnaameti aruandesse.
- Transpordisektori lahenduste (transpordistatistika) regulatsioon:
 - Energiamaajanduse korralduse seadus
 - Vedelkütuse seadus
 - Atmosfääriõhu kaitse seadus
 - Biokütuse, biometaani ja elektrienergia statistikaga ning kasvuhoonegaaside heitkoguste statistikaga kauplemise kord
- Kauplemisplatvormiga (sh transpordielektri arvelevõtmisega) seotud küsimused: Kadri-Liis.Rehtla@elering.ee.

Transpordielektri arvelevõtmine

- Maanteetranspordis tarbimisse antud elektrienergia arvelevõtmiseks tuleb kauplemisplatvormil registreerida laadimisseade (seadmete kogum) ning siduda laadimisseadme (seadmete kogumi) külge Eleringi elektri andmelaos registreeritud **enda omandis olev** mõõtepunkt.
- Laadimisseadme külge saab süsteemis siduda kahte tüüpi mõõtepunkte:
 1. Taastuenergia tootmiseseadmega seotud mõõtepunkte: loeme tarbimise 100% taastuvelektriks.
 2. Taastuenergia tootmiseseadmega mitteseotud mõõtepunkte: korrutame taastuvelektri tarbimise arvestamiseks kogu tarbitud elektrikoguse läbi taastuvelektri osakaaluprotsendiga, mis 2022. aastal on 28,29% (2021. oli 22%).
- Transpordisektoris tarbitud taastuvelektri eest väljastatakse transpordistatistika laadimisoperaatori kontole kauplemisplatvormil.

Transpordielektri arvelevõtmise tähtajad

- Biokütuse, biometaani ja elektrienergia statistikaga ning kasvuhoonegaaside heitkoguste statistikaga kauplemise korra § 2 lõige 6:

Kalendrikuu 5 .kuupäev

- Maanteetranspordis tarbitud elektrienergia tunnipõhiste koguste edastamise tähtaeg Eleringi elektri andmelattu

Kalendrikuu 7. kuupäev

- Kauplemisplatvormil väljastatakse elektrienergia statistika Eleringi elektri andmelattu edastatud koguste põhjal

Transpordistatistika kauplemisplatvormi arendused

- Transpordistatistikaga kauplemist reguleerib biokütuse, biometaanid ja elektrienergia statistikaga ning kasvuhoonegaaside heitkoguste statistikaga kauplemise kord (jõustumise kuupäev 19.11.2022).
- Kauplemisplatvormi arenduste eeldatav ajakava:
2023 I kvartal - 2023 II kvartal.

Tekkiv
statistika

- Bilateraalne eelkauplemine

Tekkinud
statistika

- Enampakkumine

REGATRACE projekti kokkuvõte

- REGATRACE (REnewable GAs TRAdE Centre in Europe) projekti eesmärk oli aidata kaasa ühtse üleeuroopalise taastuvate gaaside turu tekkele, sh harmoniseeritud päritolutunnistuste lahenduste kaudu.
- Projekti rahastas toetuslepingu nr 857796 alusel Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni programm „Horisont 2020“.
- Elering oli üks projekti 15 partnerist, panustades Euroopa gaasi päritolutunnistustega seotud ühtsete reeglite, regulatsioonide ja protseduuride väljatöötamisse.
- Projekti tulemusel avaldatud publikatsioonid: <https://www.regatrace.eu/work-packages/>.

WP1 – Project coordination & management

WP2 – European biomethane/renewable gases GoO system

WP3 – Set-up of national GoO issuing bodies

WP4 – Integration of GoO from different renewable gas technologies with electric and hydrogen GoO systems

WP5 – Integrated assessment and sustainable feedstock mobilisation strategies

WP6 – Support for biomethane market uptake

WP7 – Evaluation analysis and policy recommendations

WP8 – Dissemination, communication & exploitation

Täna!